

DOI: 10.33766/2524-0323.103.113-121

УДК: 354.84:331.82

Мелех Л. В., кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри господарсько-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ (м. Львів, Україна)

e-mail: lmelekh@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2936-8426>

Мелех Б. В., кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри права Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології імені С.З. Гжицького (м. Львів, Україна)

e-mail: bogdanmelekh@meta.ua

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3125-0163>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОЇ ОХОРОНИ ПРАЦІ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНА УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ЛЮДИНИ НА ПРАЦЮ

У статті детально розглянуто забезпечення належної охорони праці як визначальної умови реалізації конституційного права людини на працю. Акцентовано увагу на чинниках, які негативно впливають на стан охорони праці, що порушують конституційне право людини на працю. Серед них найвпливовішими варто визнати невідповідність робочих місць санітарно-гігієнічним правилам і нормам, порушення режимів відпочинку та праці, недоліки трудової дисципліни, зношеність виробничих фондів, використання технічних засобів без обов'язкових дозволів та обліку, а також низка інших.

Захист прав працівників, збереження життя і здоров'я учасників виробничого процесу є одним із першочергових завдань сучасного цивілізованого суспільства. Відповідно до міжнародного права та Конституції України, людина, її життя і здоров'я, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю. Працівники мають право на адекватні, безпечні та здорові умови праці, а держава забезпечує захист і гарантує дотримання цих прав.

Тому встановлені законодавством України загальні принципи державної політики в галузі охорони праці спрямовані на створення належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам і професійним захворюванням, адаптацію трудових процесів до можливостей працівника, враховуючи його стан здоров'я, психологічні та інші особливості засад охорони здоров'я працівників, визначених законом України «Про охорону праці». Завдання науковців полягає у вирішенні проблеми щодо забезпечення пріоритету життя та здоров'я осіб, які працюють, результатів виробничої діяльності, створення безпечних та здорових умов праці, ефективної роботи системи державного нагляду та контролю, а також сучасних, адаптованих до міжнародних стандартів, механізмів адміністрування з охорони праці. Таким чином буде і реалізоване конституційне право людини на працю.

Показано також і те, що однією з важливих умов вдосконалення правового регулювання охорони праці виступає розвиток нормативно-правового забезпечення різних аспектів у цій сфері охорони праці, а також переведення його на наднаціональний принцип й подальша уніфікація.

© Мелех Л. В.,

Мелех Б. В., 2023

Ключові слова: охорона праці, правове регулювання, захист трудових прав, збереження життя і здоров'я учасників виробничого процесу, трудова діяльність, інститут права.

Постановка проблеми. У Конституції України зазначено те, що Україна є соціальною державою, відтак, державна політика повинна орієнтуватися, насамперед, на створення умов для розвитку й гідного та безпечного життя людини.

Однією з головних складових життя людини є трудова діяльність, а до основних конституційних прав людини належить право на працю та забезпечення її безпечних умов задля збереження життя та здоров'я людини в процесі трудової діяльності.

Як зазначав учений В. М. Андріїв, трудові права являють собою достатньо розгалужену систему можливостей, завдяки яким людина може реалізовувати свої здібності та забезпечити собі гідне існування і розвиток [1, с. 12].

Для правильного розуміння сутності та усвідомлення конкретного призначення різних трудових прав, зокрема права на безпечні і здорові умови праці, доцільно звернутись до їх принципів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Забезпечення належної охорони праці як визначальної умови реалізації конституційного права людини на працю є на сьогодні актуальною темою, оскільки питання забезпечення її безпечних умов задля збереження життя і здоров'я людини в процесі трудової діяльності залишається в Україні не до кінця вирішеним.

Проблемами охорони праці та його правового регулювання досліджено в працях вітчизняних науковців, як-от: В. М. Андріїв, У. П. Бек, Д. В. Зеркалов, Г. І. Красних, В. Д. Мельгунов, Л. О. Остапенко, В. І. Прокопенко, В. Г. Ротань, С. М. Прилипко, П. Д. Пилипенко, О. М. Ярошенко та ін. Попри вагомий напруження вчених у висвітленні багатьох важливих аспектів проблематики, однак окремі її аспекти все ж таки потребують подальших ґрунтовних досліджень.

Формулювання цілей. Метою даного дослідження є висвітлення забезпечення належної охорони праці як визначальної умови реалізації конституційного права людини на працю на підставі досліджень учених та чинного законодавства.

Виклад основного матеріалу. Охорона праці, як соціальне явище, правова та наукова категорія розглядається й досліджується в різних галузях знань. Це пояснюється багатоманітністю її проявів у різноманітних сферах суспільного життя, пов'язаних із використанням праці.

У літературі представлені її характеристики в економічному (грошові та інші витрати на реалізацію охорони праці), політичному (як політична програма держави), медичному аспекті (безпосередній вплив стану охорони праці на конкретному підприємстві на здоров'я працівників).

Визначення та розуміння охорони праці, як об'єкта правового регулювання, передбачає потребу в комплексному підході, який враховує багатозначний та міжгалузевий характер цього поняття, що дозволить правильно визначити мету, задачі та структуру дослідження [2, с. 43].

Слід зазначити, що забезпечення належної охорони та безпеки праці на підприємстві для багатьох працівників є визначальною умовою при прийнятті рішення працювати на даному підприємстві, на відміну від оплати праці, соціальних гарантій, часу відпочинку чи інших важливих умов трудового договору. Саме тому автор наголошує на важливості значення забезпеченості належної охорони праці, як визначальної умови реалізації конституційного права людини на працю.

У сучасній науці охорону праці розглядають у широкому та вузькому розумінні. У широкому значенні під охороною праці розумітимуть сукупність правових норм, що регулюють увесь комплекс суспільних відносин у сфері застосування праці. До них належать також норми, що забороняють необґрунтовану відмову у прийнятті на роботу чи незаконне звільнення, що встановлюють максимальну тривалість робочого часу та мінімальну тривалість часу відпочинку тощо.

Сукупність норм, що регулюють встановлення безпечних та нешкідливих умов праці з метою запобігання негативному впливу виробничого середовища на життя та здоров'я працівників, розглядають як поняття охорони праці у вузькому значенні [3, с. 360].

У. П. Бек зазначає, що у вузькому сенсі це один з інститутів трудового права, який включає норми, що регулюють відносини щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці. У широкому розумінні охорона праці це сукупність усіх норм трудового права, і кожна норма покликана охороняти життя і здоров'я працівників. Охорона праці складається з норм, які належать до різних галузей національного права і виходять за межі трудового права, але мета яких безпосередньо спрямована на забезпечення безпечних і здорових умов праці та нагляд і контроль у цій сфері. Зокрема, можуть бути передбачені норми кримінального права, адміністративного права, права соціального забезпечення, які визначають види та порядок юридичної відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці, умови страхування та компенсації хвороби в разі нещасних випадків на виробництві.

Охорона праці як об'єкт правового регулювання розглядається крізь систему суспільно- трудових відносин. Її формують відносини з дотримання працівником та роботодавцем норм, технічних правил, стандартів поведінки із засобами виробництва, санітарно-гігієнічних вимог до умов виробництва і виробничого середовища, а також стосовно розслідування та обліку нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань. Сюди належать також відносини з фінансування та організації охорони праці на виробництві та нейтралізації шкідливих впливів психологічного та виробничого характеру на працівників під час роботи [4, с. 5, 15].

Науковці С. М. Прилипка, О. М. Ярошенко, зазначають, що закріплене в статті 1 Закону України «Про охорону праці» поняття охорони праці розглядається законодавцем у широкому значенні – як узгоджена комплексна система безпеки життя і здоров'я найманого працівника в процесі виконання покладених на нього трудових обов'язків.

У вузькому юридичному тлумаченні термін «охорона праці» означає конкретний правовий інститут трудового права, що об'єднує норми, безпосередньо спрямовані на певне забезпечення умов праці, які є безпечними для життя і здоров'я працівників. Норми цього ж інституту покладають на роботодавця та його посадових осіб певний комплекс конкретних обов'язків, виконання яких має забезпечити безпеку праці, збереження здоров'я, працездатності і життя людини в процесі реалізації її здатності до праці, оздоровлення та покращення умов праці [5, с. 593-594].

Інші учені, переважно, мають подібні погляди щодо вузького та широкого розуміння охорони праці. Так у широкому розумінні під охороною праці розуміється фактично все трудове право загалом, оскільки норми його захищають і враховують права й інтереси працівників. У вузькоспеціальному розумінні під охороною праці, переважно, розуміють норми окремого однойменного інституту, що містяться в різних джерелах права. До таких належать: 1) норми, що містять вимоги щодо забезпечення здорових і безпечних умов праці, запобігання виробничому травматизму, загальним і професійним захворюванням; 2) норми, що гарантують право працівника на працю в умовах, які відповідають вимогам безпеки й гігієни, а також захист працівника, у разі отримання травм або захворювань у період роботи, особливо травм і захворювань, пов'язаних із виконанням його трудових обов'язків; 3) норми, що забезпечують участь працівників і професійних спілок у встановленні умов праці; 4) норми, що забезпечують здійснення нагляду й контролю за реалізацією зазначених вимог у галузі охорони праці; 5) норми, що встановлюють відповідальність за порушення в галузі охорони праці [6, с. 481-482].

Вважаємо, варто класифікувати принципи на три групи, а саме так, як зазначено в юридичній літературі: 1) принципи, що сприяють залученню до праці, забезпеченню зайнятості раціональному використанню робочої сили; 2) принципи, спрямовані на забезпечення високого рівня умов праці й охорони трудових прав; 3) принципи, що розкривають сутність виробничої демократії та сприяють розвиткові особистості працівника в процесі праці [7, с. 52].

До першої групи належать принципи, які зумовлюють правове забезпечення виникнення трудових відносин, а саме: принцип свободи праці, заборона примусової праці (ст. 43 Конституції України[8], ст. 5, 21, 494 КЗпП України[9]); право на працю, захист від безробіття, на допомогу у працевлаштуванні, матеріальну моральну підтримку при безробітті (ст. 43 Конституції України, ст.ст. 2, 51, гл. III та гл. III-A КЗпП України); принцип рівноправності прав, заборона дискримінації у праці (ст. 24 Конституції України, ст. 21 КЗпП України).

До другої групи належать принципи, які розкривають зміст принципів першої групи, конкретизують можливість реалізації цих принципів у безпосередньому процесі здійснення трудових відносин: забезпечення права на справедливу винагороду не нижче встановленого державою мінімуму оплати праці; єдності диференціації умов праці; матеріальної зацікавленості в результатах праці; визначеності трудової функції; договірного характеру трудових відносин тощо.

До третьої групи належать принципи, які забезпечують працівникам захист їх інтересів як у процесі праці, так у випадку звільнення. До цієї групи належать такі принципи, як: стабільності трудових відносин; забезпечення охорони праці здоров'я працівників; свободи об'єднання й активної участі трудящих у встановленні умов праці та захисті своїх інтересів.

Правовий інститут охорони праці включає норми, які встановлюють права й обов'язки роботодавця та працівників із питань безпеки й гігієни праці, а також норми, що конкретизують їх, а саме: інструкції та правила із охорони праці; спеціальні норми стосовно компенсації та пільги для осіб, що працюють у важких, небезпечних або шкідливих умовах; норми щодо охорони праці жінок, неповнолітніх та осіб зі зниженою працездатністю; норми, що регулюють фінансування та організацію роботи з охорони праці; правила розслідування та обліку нещасних випадків на виробництві [10, с. 112].

Професор П. Д. Пилипенко зазначає те, що охорона праці, як інститут, являє собою сукупність правових норм, що регулюють відносини з охорони життя, здоров'я та працездатності шляхом встановлення безпечних і здорових умов праці. До цього інституту відносить норми, що встановлюють загальні вимоги охорони праці; норми, що встановлюють обов'язки роботодавців та працівників з питань охорони праці; профілактичні норми, спрямовані на попередження виникнення виробничого травматизму і професійних захворювань; норми, що містять додаткові заходи охорони праці окремих категорій працівників. Як правовий принцип, охорона праці відображає зміст усіх норм трудового права, що за своєю сутністю спрямовані на охорону здоров'я та працездатності працівників. У такому значенні охорона праці є галузевим правовим принципом, оскільки відображає його соціальну спрямованість на захист трудових прав працівників [11, с. 392]. Отже, із наведених та інших наукових положень убачаємо, що поняття охорони праці має комплексний характер та розглядається як правовий принцип, правовий інститут, елемент трудових правовідносин, а також як система законодавства.

Для виокремлення та визначення поняття охорони праці як об'єкта правового регулювання потрібно проаналізувати низку специфічних дефініцій, які належать до цього інституту та пов'язані з ним.

Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про охорону праці», охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини в процесі трудової діяльності. Отже, у законодавчій конструкції акумульовано та визначено головні складові охорони праці, а конкретизація їх змісту потребує звернення до інших нормативно-правових актів і документів [12].

Із поняттям охорони праці та його складових безпосередньо пов'язані також й інші визначення, що мають значення для комплексного розуміння цього інституту. Вони здебільшого представлені в Державних стандартах, нормативно-правових актах, інструкціях, положеннях, правилах, відомчих наказах та інших документах[13].

Наприклад, загального характеру: вимоги безпеки праці – це вимоги, встановлені законодавчими актами, нормативно-технічною документацією, правилами та інструкціями до виробничого середовища, виробничого обладнання та організації трудового процесу.

Безпеку праці також розуміють як стан умов праці, за якого є відсутній виробничий травматизм, або подібно – як умови, за яких виключено вплив на працівника шкідливих і небезпечних виробничих факторів. У Наказі МОЗ № 248 від 8 квітня 2014 року «Про затвердження Державних санітарних норм та правил» безпечні умови праці» визначено як стан умов праці, за якого вплив на працівників шкідливих та небезпечних виробничих факторів усунуто або їх рівні не перевищують гранично допустимих значень [14].

Безпека виробничого процесу передбачає його здатність відповідати вимогам безпеки праці в умовах, встановлених нормативно-технічною документацією. Безпека виробничого устаткування – здатність устаткування зберігати безпечний стан під час виконання заданих функцій у певних умовах протягом встановленого часу [15].

Висновки. Отже, до системи охорони праці належать різні за змістом та обсягом заходи, реалізація яких передбачає виникнення різних суспільних відносин, що, своєю чергою, передбачає потребу у відповідному правовому регулюванні. Так до предмету правового регулювання трудового права належать відносини працівників як учасників трудового процесу (виконання трудових функцій під час перебування на певній посаді, належність до трудового колективу, тривалий характер трудових функцій, необхідність додержання встановлених роботодавцем правил і вимог та ін.).

Ми розуміємо, що недооцінення значення забезпеченості належної охорони праці та відображення її у нормативно-правових актах неодмінно буде негативно позначатися на реалізації конституційного права людини на працю, основою якого є не лише належна оплата та чітке дотримання регламентованого часу відпочинку.

Питання щодо значення забезпеченості належної охорони праці, як визначальної умови реалізації конституційного права людини на працю, залишається відкритим: чи багато працівників погодяться на роботу, знаючи, що, наприклад, він, як батько-годувальник, може через нещасний випадок, через не лише небезпечні умови праці, але й унаслідок неналежного забезпечення охорони праці на підприємстві чи виробництві, ніколи вже не повернутися до своєї родини, незважаючи на високу оплату та соціальні гарантії? Є категорія працівників, у яких умовно немає вибору, і це є проблемою окремих регіонів або галузей.

З огляду на викладене та на основі аналізу положень законодавства про охорону праці, відповідний інститут є об'єктом правового регулювання, що здійснюється шляхом: 1) нормативно-правового регулювання (встановлення обов'язкових правил та вимог охорони праці для усіх учасників трудових відносин); 2) запровадження нагляду та контролю за додержанням законодавства про охорону праці; 3) визначення методів і засобів управлінської діяльності органів

публічної адміністрації, які мають повноваження в галузі охорони праці; 4) застосування заходів імперативного впливу, які визначені законодавством про адміністративні правопорушення. Проте, з приводу наукових досліджень даної тематики, ще залишається місце для напрацювань. Саме тому до структури правового регулювання охорони праці належать: норми права в галузі охорони праці (закони, підзаконні акти та ін.); правові відносини; акти застосування норм права.

Використані джерела:

1. Андрій В. М. Система трудових прав працівників та механізм їх забезпечення: автореф. дисс. ... докт. юрид. наук : 12.00.05. Національний ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2012. 42 с.
2. Француз А. А. Організація взаємодії Держпраці та Національної поліції. *Юридична наука України: історія, сучасність, майбутнє* : Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 6–7 листоп. 2015 р.). Харків: Східно-укр. наук. юрид. організація, 2015. С. 43–44.
3. Прокопенко В. І. Трудове право України: підручник. Харків, 1998. 453 с.
4. Бек У. П. Правове регулювання охорони праці в Україні: теоретичний аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2013. 18 с.
5. Прилипко С. М., Ярошенко О. М. Трудове право України: підручник. 2-ге вид., переробл. і доп. Харків : ФІНН, 2009. 728 с.
6. Іншин М. І., Соцький А. М., Щербина В. І. Правове регулювання організації праці: навчальний посібник. Харків: Диска плюс, 2013. 448 с.
7. Ізуйта П. О. Право на охорону праці як складова права на працю та одне з невід'ємних прав людини і громадянина. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2008. Вип. 40. С. 329–336.
8. Конституція України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс] URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254>. (дата звернення: 01.06.2023)
9. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971. № 322-VIII. [Електронний ресурс] URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. (дата звернення: 01.06.2023)
10. Француз А. А. Поняття і види нормативно-правових актів з охорони праці. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. № 3. С. 112–114.
11. Пилипенко П. Д. Трудове право України: Академічний курс: підруч. для студ. спец. вищ. навч. закл. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. 544 с.
12. Про охорону праці. Закон України від 14 жовтня 1992 року № 2694- XII. [Електронний ресурс] URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2694-12/page2>. (дата звернення: 01.06.2023)
13. Про затвердження Державних санітарних норм та правил. Наказ МОЗ України № 248 від 8 квітня 2014 року. [Електронний ресурс] URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>. (дата звернення: 01.06.2023)
14. Амелічева Л. П. Забезпечення безпеки праці як умови трудового договору: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.05. НЮА України імені Ярослава Мудрого, Харків, 2008. 20 с.

15. Здановський В., Глива В., Бурдейна Н. Основні задачі імплементації міжнародних нормативів з охорони праці у правове поле України. *Екологічна безпека та природокористування*. 2022. № 42(2). С. 47–58.

References:

1. Andriyiv, V. M. (2012) Systema trudovykh prav pratsivnykiv ta mekhanizm yikh zabezpechennya. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Natsional'nyy un-t «Odes'ka yurydychna akademiya». Odesa. [in Ukrainian].
2. Frantsuz, A. A. (2015) Orhanizatsiya vzayemodiyi Derzhpratsi ta Natsional'noyi politysiyi. *Yurydychna nauka Ukrayiny: istoriya, suchasnist', maybutnye* : mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kharkiv, 6–7 lystop. 2015 r.) - *Yurydychna nauka Ukrayiny: istoriya, suchasnist', maybutnye*: mizhnar. nauk.-prakt. konferentsiya (Kharkiv, November 6–7, 2015), 43–44. Kharkiv: Skhidno-ukr. nauk. yuryd. orhanizatsiya, [in Ukrainian].
3. Prokopenko, V. I. (1998) *Trudove pravo Ukrayiny: pidruchnyk*. Kharkiv. [in Ukrainian].
4. Bek, U. P. (2013) Pravove rehulyuvannya okhorony pratsi v Ukrayini: teoretychnyy aspekt. *Extended abstract of Candidate's thesis*. L'viv's'kyy nats. un-t im. Ivana Franka. L'viv. [in Ukrainian].
5. Prylypko, S. M., Yaroshenko, O. M. (2009) *Trudove pravo Ukrayiny: pidruchnyk*. 2-he vyd., pererobl. i dop. Kharkiv: FINN. [in Ukrainian].
6. Inshyn, M. I., Sots'kyi, A. M., Shcherbyna, V. I. (2013) *Pravove rehulyuvannya orhanizatsiyi pratsi: navchal'nyy posibnyk*. Kharkiv: Dysa plus. [in Ukrainian].
7. Izuyita, P. O. (2008) Pravo na okhoronu pratsi yak skladova prava na pratsyu ta odne z nevid'yemnykh prav lyudyny i hromadyanya. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu vnutrishnikh sprav - Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu vnutrishnikh sprav, issue 40*, 329–336. [in Ukrainian].
8. Konstytutsiya Ukrayiny vid 28.06.1996. № 254k/96-VR. (1996) [Electronic resource] N. p. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254>. [in Ukrainian].
9. Kodeks zakoniv pro pratsyu Ukrayiny vid 10.12.1971. №322-VIII. (1971) [Electronic resource] N. p. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. [in Ukrainian].
10. Frantsuz, A. A. (2015) Ponyattya i vydy normatyvno-pravovykh aktiv z okhorony pratsi. *Prykarpat s'kyi yurydychnyy visnyk.- Prykarpat s'kyi yurydychnyy visnyk*, 3, 112–114. [in Ukrainian].
11. Pylypenko, P. D. (2006) *Trudove pravo Ukrayiny: Akademichnyy kurs: pidruch. dlya stud. spets. vyshch. navch. zakl. 2-e vyd., pererob. i dop.* Kyiv: Vydavnychyy Dim «In Yure». [in Ukrainian].
12. Pro okhoronu pratsi. Zakon Ukrayiny vid 14 zhovtnya 1992 roku № 2694- KHII. (1992) [Electronic resource] N. p. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2694-12/page2>. [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennya Derzhavnykh sanitarnykh norm ta pravyl. Nakaz MOZ Ukrayiny № 248 vid 8 kvitnya 2014 roku. (2014) [Electronic resource] N. p. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>. [in Ukrainian].
14. Amelicheva, L. P. (2008) Zabezpechennya bezpeky pratsi yak umovy trudovoho dohovoru. *Extended abstract of Candidate's thesis*. NYUA Ukrayiny imeni Yaroslava Mudroho, Kharkiv. [in Ukrainian].

15. Zdanovskiy, V., Hlyva, V., & Burdeyna, N. (2022). The main tasks of the implementation of international regulations on labor protection in the legal field of Ukraine. *Ekologichna bezpeka ta pryrodokorystuvannya -Environmental Security and Nature Management*, 42(2), 47-58. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 02.10.2023

Melekh L., Candidate of Law, Associate Professor, Professor of the Department of economic and legal disciplines of the Institute of Law, Lviv State University of Internal Affairs (Lviv, Ukraine)

Melekh B., Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor Associate Professor of the Department of Law, Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology named after S.Z. Gzycki (Lviv, Ukraine)

ENSURING PROPER LABOR PROTECTION AS A DECISIVE CONDITION FOR THE EXERCISE OF CONSTITUTIONAL HUMAN RIGHT TO WORK

To consider in detail the provision of proper labor protection as a decisive condition for the realization of the constitutional human right to work. To focus on factors that adversely affect the state of labor protection while violating the constitutional right of the person to work. Among these factors, the most influential are the mismatch of workplaces sanitary and hygienic rules and norms, violations of recreation and labor regimes, shortcomings of labor discipline, deterioration of production funds, use of technical means without compulsory permits and accounting and a number of others.

Protecting the rights of workers, preserving the life and health of participants in the production process is one of the primary tasks of modern civilized society. According to international law and the Constitution of Ukraine, a person, his life and health, inviolability and security are the highest social value. Employees have the right to adequate, safe and healthy working conditions, and the state ensures protection and guarantees the observance of these rights.

Therefore, the general principles of state policy in the field of occupational safety are aimed at creating proper, safe and healthy working conditions, preventing accidents and occupational diseases, adapting work processes to the employee's capabilities, taking into account his health, psychological and other features the health of workers determined by the Law of Ukraine "On Labor Protection".

The task of scientists is to solve the problem of ensuring the priority of life and health of persons who work, the results of production activity, the creation of safe and healthy working conditions, the effective work of the state supervision and control system, as well as modern, adapted to international standards, mechanisms of administration from administration labor protection. In this way, the constitutional right of the person to work will be realized. It is also shown that one of the important conditions for improving the legal regulation of labor protection is the development of legal support for various aspects in this area of labor protection, as well as transferring it to a supranational principle and further unification.

Keywords: labor protection, legal regulation, protection of labor rights, preservation of life and health of participants in the production process, labor activity, institute of law.